

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИНКІВ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ
(НАЦКОМФІНПОСЛУГ)

01001, м. Київ, вул. Б. Грінченка, 3, тел. 234-02-24, факс 235-77-51, Код ЄДРПОУ 38062828

10.04.15

№ 282/14-3

На № _____ від _____

Народному депутату України
Семенусі Р.С.

вул. Грушевського, 5
м. Київ
01008

Щодо депутатського запиту

Шановний Романе Сергійовичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, розглянула Ваше депутатське звернення від 19.03.2015 № 122/190315 щодо захисту прав споживачів фінансових послуг – учасників Непідприємницького товариства Відкритий недержавний пенсійний фонд “Перший національний відкритий пенсійний фонд” (далі – Фонд) та інформує по суті наданих питань.

1. Стосовно заходів, яких вживає Нацкомфінпослуг для захисту прав учасників Фонду на належні їм пенсійні виплати та переведення їх пенсійних накопичень до будь-якого відкритого НПФ за власним вибором учасників, то Нацкомфінпослуг неодноразово зверталась до Товариства з обмеженою відповідальністю “Адміністратор недержавного пенсійного фонду “Пенсійне забезпечення” (далі – Товариство), що є адміністратором Фонду з вимогою інформувати про ситуацією із сплатою та переведенням пенсійних накопичень учасників Фонду, що подали відповідні заяви.

Після віднесення Публічного Акціонерного Товариства “Імексбанк”, що є банком-зберігачем Фонду, до категорії неплатоспроможних, відповідно до постанови Правління Національного банку України від 26.01.2015 № 50 “Про віднесення Публічного Акціонерного Товариства “Імексбанк” до категорії неплатоспроможних” виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів

фізичних осіб прийнято рішення від 26.01.2015 № 16 “Про запровадження тимчасової адміністрації у АТ “Імексбанк”, з 27.01.2015 у банку запроваджено тимчасову адміністрацію та призначено уповноважену особу Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Після цього Нацкомфінпослуг звернувся з листами до:

- Публічного Акціонерного Товариства “Імексбанк” (лист від 29.01.2015 № 217/14-8/3) з проханням забезпечити виконання розпоряджень, наданих Товариством щодо виплат пенсійних коштів учасникам Фонду;

- Національного банку України (лист від 29.01.2015 № 217/14-8/4) з проханням, з метою захисту прав учасників Фонду, сприяти у вирішенні питання здійснення виплат пенсійних коштів, які належать учасникам Фонду, як фізичним особам;

- Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (лист від 29.01.2015 № 217/14-8/5) з проханням, з метою захисту прав учасників Фонду, сприяти у вирішенні питання здійснення виплат пенсійних коштів, які належать учасникам Фонду, як фізичним особам;

- Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (лист від 29.01.2015 № 217/14-8/6), з інформуванням, на виконання абзацу другого частини шостої та абзацу першого частини сьомої статті 67 Закону України “Про недержавне пенсійне забезпечення” (далі – Закон), про ситуацію, що склалась.

Публічне Акціонерне Товариство “Імексбанк” станом на 08.04.2015 відповіді не надав.

Національний банк України своїм листом від 16.02.2015 № 18-310/9591 проінформував, що зазначене питання знаходиться поза межами його повноважень та запропонував звертатись до уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

В свою чергу, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб листом від 26.02.2015 № 21-6028/15 проінформував, що інформація зазначена у листі Нацкомфінпослуг опрацьована та взята на контроль.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку своїм листом від 16.02.2015 № 18-310/9591 проінформувала, що на численні звернення компаній з управління активами вона зверталась до Національного банку України з проханням сприяти у вирішенні питання стосовно виконання банківськими установами своїх зобов'язань перед недержавними пенсійними фондами відповідно до укладених договорів.

У зв'язку з тим, що відповідно до частини третьої статті 67 Закону державний нагляд та контроль за діяльністю осіб, що здійснюють управління активами пенсійних фондів, та зберігачів здійснюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку в межах повноважень та в порядку, передбачених законодавством, Нацкомфінпослуг співпрацює з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку з метою пошуку варіантів вирішення ситуації, що склалась.

Одночасно інформуємо, що відповідно до пункту 1 частини п'ятої статті 36 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” у банку під час тимчасової адміністрації не здійснюється задоволення вимог вкладників та інших кредиторів банку. Разом з тим, право уповноваженої особи Фонду гарантування

вкладів фізичних осіб стосовно діяльності банку-зберігача, якщо у сам банк введена тимчасова адміністрація, законодавчо не врегульована.

2. Щодо заходів впливу, які вживала Нацкомфінпослуг до адміністратора Фонду у зв'язку із довготривалим невиконанням адміністратором Фонду зобов'язань перед учасниками Фонду, то Нацкомфінпослуг для належного реагування, у зв'язку з надходженням скарг громадян, було прийнято рішення про проведення позапланової виїзної перевірки Товариства.

За результатами позапланової перевірки проведеної у грудні 2013 року було встановлено, що Товариством після отримання 607 заяв та необхідних документів від учасників Фонду, не були своєчасно здійснені одноразові пенсійні виплати, що призвело до порушення вимог абзацу другої частини третьої статті 65 Закону, яким визначено, що пенсійна виплата, що здійснюється одноразово, провадиться протягом п'яти робочих днів після отримання відповідної заяви та необхідних документів.

Нацкомфінпослуг за результатами розгляду акта позапланової виїзної перевірки (інспекції) Товариства від 21.01.2014 № 11/14/4-ФП винесено розпорядження про застосування заходу впливу від 27.03.2014 № 919, яким зобов'язано Товариство усунути порушення вимог законодавства у сфері фінансових послуг, зазначене у констатуючій частині цього розпорядження, шляхом здійснення пенсійних виплат та виплати пені учасникам Фонду.

Товариство листами від 23.09.2014 № 231/09-14 та від 24.11.2014 № 272/11-14 повідомило Нацкомфінпослуг про часткове виконання заходу впливу та здійснення пенсійних виплат по заявам учасників Фонду та виплати пені крім тих учасників, що знаходяться на території АР Крим.

Також, у зв'язку із запровадженням обмежень на проведення перевірок державними інспекціями та іншими контролюючими органами, Нацкомфінпослуг у другому півріччі 2014 року направлявся лист до Кабінету Міністрів України стосовно отримання дозволу на проведення перевірки Товариства. Однак, такого дозволу не було надано.

3. Щодо питання, чому досі Нацкомфінпослуг не забезпечила заміну Радою Фонду адміністратора Фонду або призначення тимчасового адміністратора Фонду, то відповідно до вимог Закону рада Фонду укладає договір з адміністратором. Нацкомфінпослуг не має права впливати на ці договірні відносини.

Що стосується призначення тимчасового адміністратора Фонду, то відповідно до частини першої статті 29 Закону у разі, якщо протягом десяти робочих днів з дати отримання пенсійним фондом повідомлення про анулювання ліцензії адміністратора цього фонду рада фонду не укладе договір з новим адміністратором, національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, може тимчасово призначити своїм рішенням адміністратора для виконання всіх функцій адміністратора, ліцензію якого анульовано.

Підстави для анулювання ліцензії адміністратору прописані у пункті 7.6 розділу VII Ліцензійних умов провадження діяльності з адміністрування

недержавних пенсійних фондів, затверджених розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 13.11.2003 № 118 (у редакції розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 09.01.2014 № 25), зареєстроване в Міністерстві юстиції України 12.01.2004 р. за № 25/8624.

До таких підстав відносяться наступні:

- 1) заява ліцензіата про анулювання ліцензії на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів;
- 2) виявлення недостовірних даних та інформації у документах, поданих для отримання ліцензії заявником (ліцензіатом) відповідно до цих Ліцензійних умов;
- 3) встановлення факту передачі ліцензії іншій юридичній особі;
- 4) вчинення ліцензіатом порушення вимог цих Ліцензійних умов протягом строку тимчасового зупинення ліцензії;
- 5) неусунення ліцензіатом протягом строку тимчасового зупинення ліцензії триваючого порушення, що стало підставою для застосування цього заходу впливу;
- 6) вчинення ліцензіатом протягом одного року з дати поновлення дії ліцензії порушення, передбаченого пунктом 7.2 цього розділу;
- 7) встановлення перевіркою (інспекцією) Нацкомфінпослуг факту відсутності ліцензіата за місцезнаходженням, зазначеним в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, та/або його структурного підрозділу чи відокремленого підрозділу, що здійснює адміністрування, за місцезнаходженням, зазначеним на веб-сайті ліцензіата;
- 8) наявність в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців відомостей про перебування юридичної особи у стані припинення шляхом ліквідації або відомостей про державну реєстрацію припинення такої юридичної особи;
- 9) неукладання ліцензіатом жодного договору про адміністрування пенсійного фонду протягом дванадцяти місяців з дати видачі ліцензії;
- 10) недотримання ліцензіатом обмежень щодо поєднання видів діяльності, встановлених частиною другою статті 21 Закону (крім юридичної особи, зазначеної у частині п'ятій статті 27 Закону);
- 11) нецільове використання пенсійних активів.

Нацкомфінпослуг на сьогодні не має підстав для анулювання ліцензії Товариству. Провести перевірку Товариства для можливого отримання таких підстав також не представляється можливим.

4. Стосовно питання, яких заходів вживала Нацкомфінпослуг щодо контролю фінансового стану Фонду та виконання адміністратором Фонду зобов'язань перед учасниками Фонду, то, як вже зазначалось раніше, інформація, яку отримувала Нацкомфінпослуг, доводилась до державних органів відповідно до їх компетенції та діючого законодавства.

Щодо зобов'язань Фонду перед учасниками, то до Нацкомфінпослуг за 2014 рік надійшло 948 та за I квартал 2015 року – 163 скарги від вкладників та учасників

Фонду щодо порушень Товариством вимог чинного законодавства про недержавне пенсійне забезпечення.

В результаті вжитих Нацкомфінпослуг заходів Товариством здійснені пенсійні виплати та виплачена пеня учасникам Фонду на загальну суму 7 749 890,39 грн., а також здійснено перерахування пенсійних коштів учасників Фонду до інших фінансових установ у розмірі 356 151,3 грн.

5. Що стосується питання, як Нацкомфінпослуг вплинула на заміну Фондом банка-зберігача та передачу активів Фонду новому банку-зберігачу, то відповідно до пункту 4 частини третьої статті 45 Закону – дострокове розірвання договору про обслуговування пенсійного фонду зберігачем провадиться за ініціативою ради фонду у разі запровадження у зберігача тимчасової адміністрації. Умови, за яких можуть бути проведені вибір і заміна адміністратора, компанії з управління активами, зберігача та порядок такої заміни із зазначенням дій, спрямованих на захист прав учасників фонду, відповідно до пункту 15 частини третьої статті 9 Закону, має бути зазначено у статуті пенсійного фонду.

Нацкомфінпослуг у своєму листі до Товариства від 29.01.2015 № 217/14-8/1 запропонувало адміністратору рекомендувати раді Фонду розглянути питання щодо заміни банка зберігача та у листі до Фонду від 29.01.2015 № 217/14-8/2, у зв'язку з невиконанням зберігачем своїх зобов'язань та відповідно до вимог пункту 4 частини третьої статті 45 Закону, запропоновано раді Фонду розглянути питання щодо дострокового розірвання договору зі зберігачем та укладення нового договору про обслуговування з іншим банком – зберігачем.

У листі до Фонду від 05.03.2015 № 1099/14-8 Нацкомфінпослуг звернувся з проханням до ради Фонду проінформувати, які конкретні заходи вживаються радою Фонду щодо виконання вимог пункту 4 частини третьої статті 45 Закону та надати інформацію, до яких банків, які відповідають вимогам законодавства та можуть виконувати обов'язки банка-зберігача, зверталась рада Фонду щодо можливості укладання з ними договору про обслуговування недержавного пенсійного фонду зберігачем, які з них відмовили та причини відмови. Було запропоновано у подальшому періодично інформувати про хід пошуку нового банка-зберігача не рідше ніж один раз на 10 календарних днів.

У листі від 23.03.2015 № 9, що надійшов за підписом голови ради Фонду С.Сиволапа, зазначалось, що у зв'язку із запровадженням тимчасової адміністрації у Публічному Акціонерному Товаристві "Імексбанк", головою ради Фонду було скликано ряд засідань ради Фонду з порядком денним – пошук нового банку зберігача. До 26.02.2015 радою Фонду було проведено моніторинг та аналіз банків, які мають ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження діяльності із зберігання активів пенсійних фондів. На своєму засіданні 26.02.2015 радою Фонду (протокол засідання від 26.02.2015 № 26/02-15) було обрано банки, яким направлено пропозиції щодо можливої співпраці якості зберігача. Це такі банки:

Публічне Акціонерне Товариство "Банк "Фінанси та кредит";

Публічне Акціонерне Товариство "Комерційний банк "Фінансова ініціатива";

Публічне Акціонерне Товариство “Укрсиббанк”;

Публічне Акціонерне Товариство “Банк Восток”.

На сьогоднішній день інформації щодо відповідей вищезазначених банків раді Фонду до Нацкомфінпослуг не надходило.

Також Нацкомфінпослуг направлено листи від 05.03.2015 № 1100/14-8 засновникам Фонду, зокрема, Товариству з обмеженою відповідальністю “КІОД-1”, Командитному товариству “Запорізький завод високовольтної апаратури – Вакатов і Компанія”, Товариству з обмеженою відповідальністю “Фрегат”, Товариству з обмеженою відповідальністю “Форвард Ко”, Товариству з обмеженою відповідальністю “Фомальгаут”, Товариству з обмеженою відповідальністю “Делівер”, Приватному акціонерному товариству “Футбольний клуб “Чорноморець”, Товариству з обмеженою відповідальністю “Інженерно-будівельне підприємство “Форт” з проханням сприяти у вирішенні питання укладення договору з новим банком-зберігачем. Станом на 08.04.2015 жодної відповіді від засновників Фонду не надходило.

6. Що стосується питання, які заходи вживала Нацкомфінпослуг щодо контролю за станом активів Фонду та формування активів Фонду, то вимоги до активів недержавних пенсійних фондів встановлені у Законі.

На виконання вимог статті 67 Закону вся інформація, що стає відомою Нацкомфінпослуг щодо формування активів в Фонді повідомляється Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Зокрема, лише за останній час Нацкомфінпослуг своїми листами від 24.11.2014 № 9207/14-5 та від 30.03.2015 № 1609/14-5 повідомляв Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку про неналежне виконання зобов'язань особами, які здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, з наданням відповідної інформації для належного реагування.

Крім того, Нацкомфінпослуг ще у 2013 році листами від 15.08.2013 за № 6022/14-5 повідомляла про ознаки встановлених порушень Товариством законодавства про фінансові послуг та недержавне пенсійне забезпечення Генеральну прокуратуру України, Міністерство внутрішніх справ України, Службу безпеки України та Міністерство доходів і зборів України.

Стосовно відновлення порушених прав та законних інтересів учасників Фонду, то після укладання радою Фонду договору з новим банком-зберігачем, всі активи Фонду, що знаходились у Публічному Акціонерному Товаристві “Імексбанк” будуть переведені до нового банка-зберігача. Відповідно, з'явиться можливість відновити виплати учасникам Фонду, що надали відповідні заяви.

Що стосуються пенсійних активів Фонду, які розміщені на депозитних рахунках у Публічному Акціонерному Товаристві “Імексбанк”, то Законом України від 24.05.2012 № 4841-VI “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення пенсійних активів”, підготовлений Держфінпослуг, були внесені зміни, зокрема, до Закону України “Про банки і банківську діяльність” якими запроваджувались норми стосовно того, що пенсійні активи не включаються до ліквідаційної маси зберігача Накопичувального пенсійного фонду, недержавного

пенсійного фонду та інших банків і була встановлена черговість та порядок задоволення вимог до банку при його ліквідації стосовно вимог Пенсійного фонду України щодо зобов'язань перед Накопичувальним пенсійним фондом та вимог недержавних пенсійних фондів.

У зв'язку з прийняттям Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" були внесені зміни до Закону України "Про банки і банківську діяльність" і зазначені норми не збереглися. В Законі України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" зазначені норми не передбачені.

Нацкомфінпослуг підготовлені відповідні пропозиції щодо законодавчого врегулювання зазначеного питання.

З повагою

Голова

І. Пашко